

Materiał doradczy

Specyfika edukacji zdalnej w wychowaniu przedszkolnym

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści

1.	Wprowadzenie	3
2.	Organizacja pracy zdalnej	4
3.	Programy i aplikacje do tworzenia materiałów i pomocy dydaktycznych	8
	Generator Kart Pracy	8
	E-podręczniki dla edukacji wczesnoszkolnej	9
	Learning Apps	10
	Wordwall	10
	Genially	11
4.	Współpraca z rodzicami w zakresie organizacji pracy zdalnej	11
5.	Praktyczne wskazówki do pracy zdalnej	14
6.	Praca z dzieckiem ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi	19
7.	Co? Gdzie? Jak? Czyli pytania i odpowiedzi ważne dla nauczyciela wychowania przedszkolnego	22
8.	Bibliografia i netografia	24

1. Wprowadzenie

Charakterystyka dziecka w wieku przedszkolnym, w tym kształcenie umiejętności cyfrowych

Świat dziecka jest interesujący, ciekawy, dynamiczny. Poznając ludzi, zjawiska, zasady współżycia w środowisku społecznym, dziecko porządkuje swoją wiedzę o życiu oraz wykorzystuje zdobyte wiadomości w późniejszym okresie rozwoju i dorostania. Przedszkolak, uruchamiając wszystkie swoje zmysły, chłonie informacje z otaczającego go świata. W okresie rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym ważne jest, aby wszystkie strefy rozwoju (intelektualna, fizyczna, emocjonalna i ruchowa) równomiernie ewoluowały i kształtowały się.

W pierwszych latach rozwoju dziecka jego przewodnikiem po świecie jest rodzic, opiekun lub inna bliska osoba. To oni odpowiedzialni są za wskazanie właściwej drogi i kształtowanie postawy społecznej zgodnie z panującymi zasadami. W kolejnych latach rozwoju dziecka rodziców i opiekunów wspiera nauczyciel – początkowo w przedszkolu, następnie na poszczególnych szczeblach nauki szkolnej. Istotnym elementem wspomagania dziecka w okresie przedszkolnym będzie więc wzajemna współpraca między nauczycielem a rodzicem (opiekunem). Ich pozytywne relacje nastawione na kształtowanie umiejętności dziecka przyczyniają się do jego prawidłowego i zrównoważonego rozwoju.

Joanna Matejczuk w publikacji *6-latki w szkole rozwój i wspomaganie rozwoju* stwierdza: „Wyjście naprzeciw podstawowym potrzebom dziecka w wieku przedszkolnym oznacza zatem z jednej strony stworzenie mu bezpiecznych i różnorodnych możliwości poznawania świata fizycznego i społecznego, a z drugiej – zapewnienie możliwości działania, eksperymentowania, radzenia sobie z zadaniami, tak w świecie realnym, jak i w świecie zabawy i fantazji, samodzielnie i ze wsparciem innych ludzi, używając ciała, umysłu i wszystkiego, co dziecko znajdzie w najbliższym otoczeniu. Celem działań dorosłych w obszarze zaspokajania podstawowych potrzeb dziecka przedszkolnego jest zatem znalezienie złotego środka, by naturalna, spontaniczna radość z poznawania i działania została zachowana, a nieokiełznane pragnienia spotkały się z wymaganiami, jakie stawiają przed człowiekiem kultura i społeczeństwo – dziecko musi bowiem nauczyć się realizować swoje pragnienia i potrzeby w sposób akceptowany społecznie”¹. Zatem systematyczna praca rodzica i nauczyciela w zakresie kształtowania rozwoju dziecka przynosi efekty, często widoczne dopiero w późniejszym okresie jego życia.

Wiek przedszkolny to okres, w którym dziecko rozwija się głównie przez zabawę. Dzięki niej pobudza aktywność, umożliwia podejmowanie i rozwiązywanie różnorodnych zadań,

¹ Joanna Matejczuk, *6-latki w szkole. Rozwój i wspomaganie rozwoju*: [link do serwisu z publikacją](#).

współdziała z rówieśnikami. Różnorodne typy zabaw wspomagane odpowiednimi środkami wpływają na wszechstronny rozwój osobowości dziecka w wieku przedszkolnym. Wsparciem zabaw dzieci są zabawki edukacyjne, konstrukcyjne, przybory papiernicze, muzyczne i wiele innych, ale coraz częściej dzieci sięgają także po zabawki multimedialne – oparte na narzędziach medialnych typu tablet – lub interaktywnych grach komputerowych.

Umiejętności cyfrowe dzieci w wieku przedszkolnym wzrastają z każdym rokiem. Specjaliści dostrzegają, że użytkowanie przez dzieci w procesie zabawy tego typu narzędzi skłania je do rozmów, zadawania pytań, dyskusji, opowiadania o własnej aktywności, co niewątpliwie stymuluje rozwój mowy i kompetencji językowych. Wpływa to także na inne umiejętności, np. rozwój procesu pisania (np. aplikacje wymagające pisania palcem po ekranie tabletu)².

Niewątpliwie najważniejszym w procesie nauczania i uczenia się dziecka w wieku przedszkolnym jest bezpośredni kontakt z rówieśnikami oraz nauczycielem. W sytuacjach wyjątkowych takich jak choroba, kwarantanna, odizolowanie, nauczanie zdalne, dochodzi do czasowego zaniku bezpośrednich kontaktów. Pomocne w tej sytuacji stają się technologie informacyjno-komunikacyjne.

2. Organizacja pracy zdalnej

Umiejętności cyfrowe nauczycieli. Zasoby sprzętowe wykorzystywane w pracy nauczyciela i domu rodzinnym dziecka w wieku przedszkolnym. Wybór platformy zdalnego nauczania. Znajomość programów i aplikacji do tworzenia pomocy dydaktycznych.

Nauczyciel wychowania przedszkolnego posiada wysokie umiejętności zawodowe wpływające na realizację celów opiekuńczych, wychowawczych oraz umiejętności organizacji prawidłowego procesu nauczania – uczenia się. Praca nauczyciela opiera się na wiedzy, zdobytym doświadczeniu, doskonaleniu zawodowym, wymianie informacji z innymi osobami zaangażowanymi w nauczanie dzieci w wieku przedszkolnym. W ciągu ostatnich lat zauważalne jest, że nauczyciele wychowania przedszkolnego doskonalą się także w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych i medialnych. Umiejętności cyfrowe nauczycieli wykorzystywane są w różnych aspektach ich pracy zawodowej: doskonaleniu, komunikacji, organizacji i dokumentowaniu pracy, tworzeniu pomocy dydaktycznych, w tym także interaktywnych. Te ostatnie zajmują w nauczaniu odrębny obszar, ponieważ do ich tworzenia i odtwarzania potrzebne są narzędzia informatyczne. Brak odpowiednich kompetencji cyfrowych u nauczycieli wpływa niekorzystnie na tworzenie multimedialnych pomocy, które mają szczególne znaczenie np. w pracy z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Umiejętności cyfrowe są niezbędne również w okresie nauki zdalnej, kiedy nauczyciel wychowania przedszkolnego staje wobec sytuacji organizowania i prowadzenia nauczania przy wykorzystaniu TIK. Znajomość i obsługa narzędzi

² Jacek Pyżalski, Michał Klichowski, *Technologie informacyjno-komunikacyjne a dzieci w wieku przedszkolnym – model szans i zagrożeń*: [link do serwisu z publikacją](#).

informatyczno-komputerowych to podstawa w nauczaniu na odległość. Nawet minimalna wiedza i doświadczenie w tym zakresie umożliwiają nauczycielom przygotowanie zasobów, które rodzic wykorzysta w domu z dzieckiem.

Idea zdalnego nauczania opiera się na pewnych elementach do których zaliczyć trzeba między innymi **wymagania sprzętowe**. Przede wszystkim potrzebny jest dostęp do internetu i narzędzia, które umożliwiają przekaz i odbiór treści, np. laptop, komputer z kamerą i głośnikami, tablet. Sprzęt komputerowy potrzebny jest nauczycielom do tworzenia kart pracy i pomocy dydaktycznych, wyszukiwania zasobów i ich udostępniania, komunikacji z rodzicami i opiekunami dziecka. Również rodzice i opiekunowie muszą posiadać sprzęt komputerowy z dostępem do internetu, który jest potrzebny do odtwarzania treści udostępnianych przez nauczyciela. Brak odpowiednich narzędzi komputerowych u jednej ze stron zaburzy proces nauczania zdalnego i nie przyniesie zamierzonych efektów.

Bardzo ważną kwestią związaną z nauczaniem zdalnym jest **znajomość i obsługa platform do e-nauczania**. Wybór odpowiedniej platformy może wpłynąć na jakość zdalnego nauczania – przynieść pozytywne lub negatywne efekty pracy nauczyciela. W sytuacji gdy nauczyciele nie posiadają wiedzy na temat wyboru odpowiedniego narzędzia warto poprosić o pomoc dyrektora przedszkola lub dyrektorów innych placówek, którzy już korzystali z tego typu narzędzi, bądź osoby (np. rodziców) pracujące zawodowo na stanowiskach związanych z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych. Wybranie odpowiedniej platformy dostosowanej do potrzeb nauczycieli, dzieci i rodziców oraz ich obsługa, powinno być poprzedzone szkoleniem pedagogów z zakresu korzystania z wybranego narzędzia. Poznanie różnych typów platform ułatwi dyrektorowi i gronu pedagogicznemu podjęcie decyzji odnośnie tego, które z narzędzi będzie najlepiej spełniało swoje funkcje w nauczaniu zdalnym placówki. Wykorzystanie wszystkich funkcjonalności platformy wpływa na atrakcyjne przekazanie treści przez nauczyciela. Należy także pamiętać, że nauczyciel tą wiedzą powinien podzielić się również z rodzicami, którzy będą wspomagać dzieci podczas nauki zdalnej. Do najbardziej popularnych platform zalicza się: Microsoft Teams, Zintegrowana Platforma Edukacyjna, G Suite dla Szkół i Uczelni, Skype, Zoom. Część z nich dedykowana jest placówkom oświatowym. Ważnym elementem, który wpływać powinien na wybór platformy jest informacja czy jest to narzędzie płatne czy bezpłatne oraz w jakim języku jest obsługiwana platforma. W przypadku nauczania zdalnego przez nauczycieli wychowania przedszkolnego należy wybrać platformę, która nie jest narzędziem nadmiernie rozbudowanym pod względem funkcjonalności, gdyż dzieci i rodzice nie będą podczas zajęć online potrzebować ich zbyt wielu. Przydatną czynnością, która może wpłynąć na wybór platformy, jest sprawdzenie jej funkcjonowania między nauczycielami zatrudnionymi w przedszkolu. Dzięki takim działaniom nauczyciele praktycznie rozpoznają narzędzie, uczą się jego obsługi, wymieniają się doświadczeniami na temat dostępnych funkcjonalności.

Placówka przedszkolna musi samodzielnie wypracować metodę i formę kształcenia na odległość lub inny sposób realizacji zaplanowanych zadań. Jeżeli e-platforma jest odrębnymi

od przedszkola administratorem przetwarzanych przez siebie danych, to rodzice i opiekunowie powinni od nich otrzymać klauzulę informacyjną o administratorze oraz głównych zasadach zbierania danych³.

Wybór platformy i jej użytkowanie to część sukcesu nauczyciela w zakresie organizacji pracy zdalnej. Bardzo ważnym jego ogniwem jest **znajomość programów i aplikacji do tworzenia i udostępniania pomocy dydaktycznych**. Wiele gotowych materiałów można wyszukać w zasobach internetu. Są to zasoby tekstowe (z możliwością drukowania), filmowe, audio, multimedialne gry i ćwiczenia. Warto jednak znać programy, które umożliwiają nauczycielom samodzielne tworzenie materiałów i ćwiczeń dydaktycznych. Autorskie zasoby umożliwiają dopasowanie ćwiczeń lub kart zadań do aktualnie realizowanej tematyki programu nauczania oraz dostosowanie ich do poziomu rozwoju dzieci, w tym dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród wielu programów i aplikacji warto wybrać takie, które dostosowane są do wieku i możliwości rozwojowych przedszkolaka. Jest to szczególnie ważne w przypadku widocznych różnic indywidualnych między dziećmi, gdzie metody i formy e-nauczania muszą być bardzo dobrze dostosowane do ich potrzeb.

O czym należy pamiętać przy konstruowaniu ćwiczeń i zadań przy użyciu aplikacji i programów komputerowo-internetowych:

- Większość dzieci w wieku przedszkolnym nie potrafi czytać, więc muszą być one tak skonstruowane, aby dziecko intuicyjnie potrafiło wykonać zadanie lub zrealizować je przy pomocy osoby dorosłej.
- Wybierajmy zawsze programy bezpłatne, sprawdzone oraz takie, które będą działać na różnych narzędziach: tablecie, smartfonie, komputerze. Najlepszym rozwiązaniem są przede wszystkim programy w języku polskim.
- Jeśli rodzic powinien pobrać konkretną aplikację – przygotujmy instrukcję lub tutorial, który ułatwi jej użytkowanie.
- Należy sprawdzić czy dana aplikacja wymaga od użytkownika instalacji dodatkowego oprogramowania lub posiadania dodatkowego sprzętu, np. kamery lub słuchawek z mikrofonem. Tego typu programy wymagają od rodziców kolejnych czynności więc starajmy się ich unikać.
- Organizując karty pracy z przeznaczeniem do druku należy pamiętać, że nie wszyscy opiekunowie posiadają możliwość drukowania. Jeśli taki materiał będzie stanowił element niezbędny w procesie nauczania – należy go przesłać rodzicom z dużym wyprzedzeniem, aby mieli możliwość jego druku.
- Materiały które tworzymy należy zapisywać w formatach ogólnodostępnych i obsługiwanych przez większość programów, np. .doc, .pdf, .jpg, .mp3.

³ [Link do strony z poradnikiem.](#)

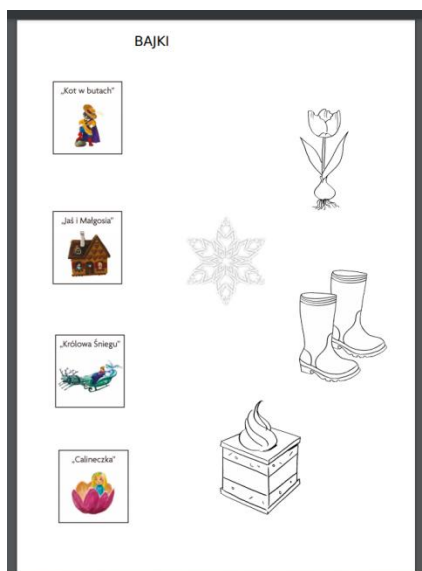
- Dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi można wykorzystywać programy na urządzenia mobilne. Ekran dotykowy jest łatwiejszy w obsłudze dla dzieci z zaburzeniami motoryki niż komputer z myszką.
- Tworząc autorskie materiały, ćwiczenia, zadania należy bezwarunkowo pamiętać o przestrzeganiu praw autorskich. Wykorzystując grafikę, zdjęcia, zasoby audio i wideo należy sprawdzić zasady na jakich zostały udostępnione. Warto korzystać ze sprawdzonych i rekomendowanych portali udostępniających swoje zasoby w ramach domeny publicznej lub licencji Creative Commons. Do nich należą m.in.: YouTube Kids [link do serwisu Youtube Kids](#), Freepik [link do serwisu Freepik](#), Wikipedia [link do serwisu Wikipedia](#), e-podręczniki dla edukacji wczesnoszkolnej [link do serwisu E-podręczniki](#).
- Przy wyborze programów internetowych lub aplikacji wykorzystywanych przez nauczycieli do zdalnej edukacji trzeba się zastanowić, czy jest potrzeba przetwarzania danych osobowych (może istnieje możliwość minimalizacji ich zakresów). Należy pamiętać o sprawdzeniu zasady świadczenia usług przetwarzania danych przez usługodawcę (polityki prywatności)⁴.

⁴ [Link do serwisu.](#)

3. Programy i aplikacje do tworzenia materiałów i pomocy dydaktycznych

Generator Kart Pracy: [link do strony](#)

Program zintegrowany z podręcznikami i ćwiczeniami z serii Nasz Elementarz. Program umożliwia tworzenie autorskich kart pracy w wersji online lub offline. W zasobach Generatora Kart Pracy znajduje się grafika, materiały do ćwiczenia i pisania, możliwość drukowania i pobrania gotowych kart zadań.

Grafika 1. Karta pracy wykonana w Generatorze Kart Pracy. Źródło: opracowanie własne.

E-podręczniki dla edukacji wczesnoszkolnej: link do serwisu z e-podręcznikami

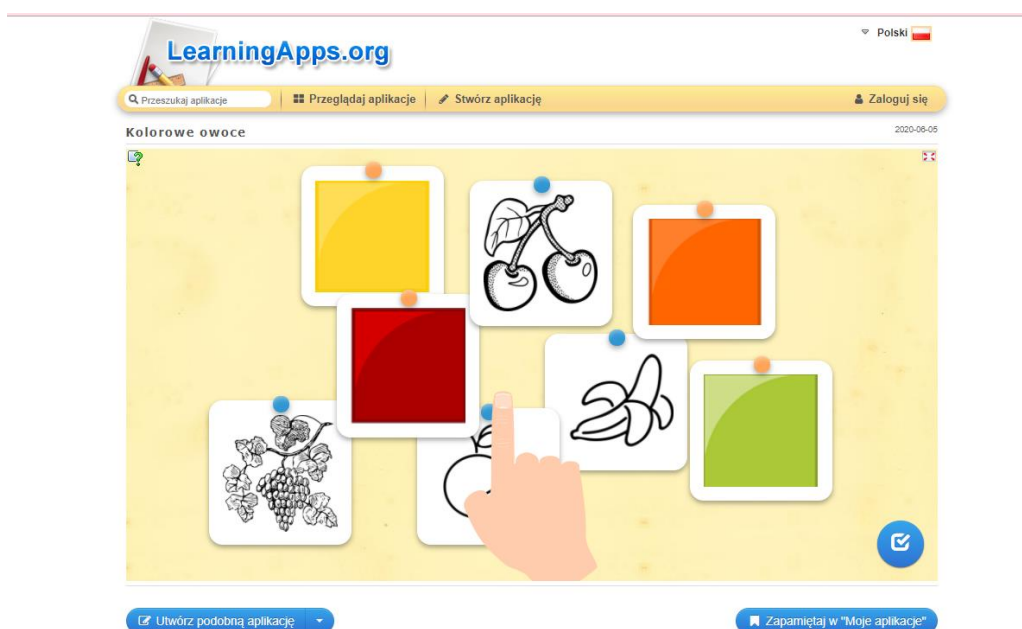
Multimedialne podręczniki zawierają w swoich zasobach wiele użytecznych treści w postaci filmów, interaktywnych zabaw i ćwiczeń. Szczególnie polecane nauczycielom pracującym z dziećmi 5–6-letnimi. W e-podręcznikach nauczyciele znajdą ćwiczenia i karty pracy z zakresu monografii liter i cyfr. Ciekawą funkcją polecaną dzieciom w wieku przedszkolnym jest funkcja Rysuj.

Grafika 2. Funkcja Rysuj w e-podręcznikach. Źródło: [link do serwisu z e-podręcznikiem dla klasy 1](#), dostęp: 22. 06. 2021.

Learning Apps: [link do serwisu learningapps](https://www.learningapps.org/)

Program umożliwia tworzenie zróżnicowanych ćwiczeń interaktywnych sprawdzających wiedzę, np.: grupowanie, pasujące pary, kolejność, odstęp obrazek, znajdź pary. Stworzone zadania można zapisywać na utworzonym koncie, modyfikować je lub duplikować. Ćwiczenia mogą być konstruowane z wykorzystywaniem samych obrazów, co jest przydatne w przypadku dzieci młodszych, które nie czytają.

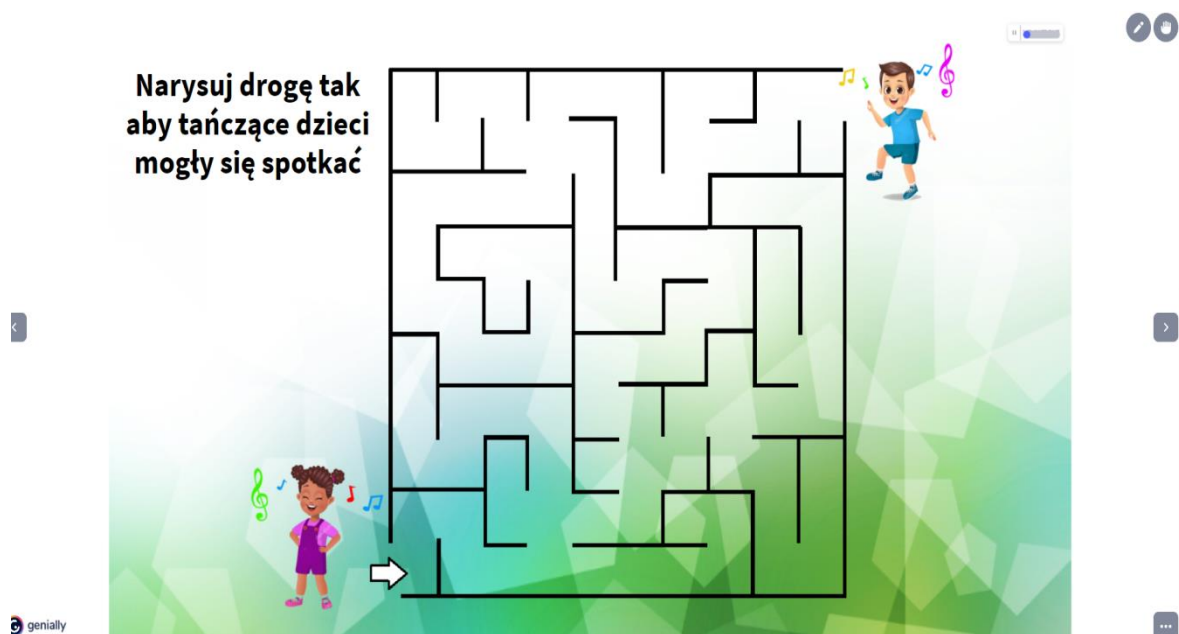
Grafika 3. Ćwiczenia w Learning Apps dostosowane do dzieci w wieku przedszkolnym.
Źródło: [link do serwisu](https://www.learningapps.org/), dostęp 22. 06. 2021.

Wordwall: [link do serwisu wordwall](https://www.wordwall.net/)

Witryna Wordwall to zestaw programów do tworzenia zadań interaktywnych (istnieje możliwość wydruku). Ćwiczenia mogą być wykorzystywane na różne urządzenia mobilne z dostępem do internetu oraz na tablicy interaktywnej. Nauczyciele mogą korzystać z ćwiczeń już udostępnionych lub tworzyć nowe, autorskie materiały zgodne z własnymi potrzebami.

Genially: [link do serwisu genially](#)

Narzędzie do tworzenia interaktywnych zajęć i ćwiczeń z możliwością osadzania własnych plików (obrazów, linków do stron internetowych, kart pracy). Ważną funkcją jest dodawanie poleceń głosowych i narracji. W swoich zasobach umożliwia tworzenie interaktywnych obrazów, plansz, zajęć online itp. Materiały udostępnione na platformie mogą być wykorzystywane w zdalnym nauczaniu asynchronicznym.

Grafika 4. Genially – platforma do tworzenia multimedialnych gier, ćwiczeń i zabaw.

Źródło: [link do serwisu](#), dostęp: 22. 06. 2021.

4. Współpraca z rodzicami w zakresie organizacji pracy zdalnej

Wybór odpowiedniego narzędzia do pracy zdalnej. Ustalenie zasad pracy zdalnej i kanałów komunikacji. Czas na konsultacje. Współpraca w zakresie wykonywania zaleceń nauczycieli (np. karty pracy). Monitorowanie postępów pracy dzieci przez nauczyciela.

Współpraca nauczyciela z rodzicami podczas nauczania zdalnego to jedna z najistotniejszych kwestii związanych z organizacją i prowadzeniem procesu nauczania-uczenia się dzieci w wieku przedszkolnym.

Trudności w tym zakresie dotyczą wielu obszarów związanych między innymi z:

- nawiązaniem kontaktów z wszystkimi rodzicami/opiekunami;
- określeniem zasad współpracy;
- ustaleniem kanałów przepływu informacji;
- bezpiecznym przetwarzaniem danych osobowych.

Okres nauczania zdalnego jest bardzo trudny dla każdej ze stron. Negatywne skutki izolacji wpływają na dziecko, jego rodzeństwo, rodziców, pracę zawodową nauczycieli. Szczególna sytuacja jest w rodzinach wielodzietnych, gdzie ze sprzętów komputerowych korzysta rodzeństwo, a także często sami rodzice. Nauczyciel wychowania przedszkolnego musi więc bardzo rozsądnie zorganizować proces nauczania zdalnego, aby zaspokoić potrzeby dziecka i rodziców oraz własne – zawodowe.

Pierwszym istotnym krokiem w zakresie nawiązania współpracy z rodzicami jest **wypracowanie przez radę pedagogiczną kanałów przepływu informacji**. Ważne jest to, aby w placówce był jeden model kontaktów, ponieważ często do jednego przedszkola uczęszcza rodzeństwo i rodzicom wygodniej będzie korzystać z jednakowych zaleceń. Informacje można przekazywać:

- telefonicznie;
- przy wykorzystaniu poczty elektronicznej;
- za pośrednictwem strony internetowej;
- korzystając z funkcjonalności platformy do zdalnego nauczania;
- przy wykorzystaniu komunikatorów i profili przedszkoli.

Istotne jest, aby rodzice potwierdzili propozycję wychowawcy w zakresie wzajemnej komunikacji. Można przeprowadzić ankietę, która umożliwi poznanie opinii rodziców.

Dyrektor przedszkola wraz z nauczycielami musi zapoznać rodziców ze sposobem realizacji nauki zdalnej. Wiadomość ta powinna zostać przekazana w jasny, zrozumiały sposób, tak aby była klarowna dla wszystkich i nie wzbudzała kontrowersji lub dodatkowych pytań. Jeżeli przedszkole w celu realizacji własnych zadań związanych z nauczaniem zdalnym będzie korzystać z nowych narzędzi (udostępnianych przez podmioty zewnętrzne) – musi wówczas zapoznać jak będą przetwarzane dane osobowe⁵.

Prowadzenie zajęć zdalnych może wymagać od nauczyciela korzystania z poczty elektronicznej do kontaktu z rodzicami. Dobrze, jeśli nauczyciel prowadzić będzie taką korespondencję ze swojej elektronicznej poczty służbowej. Jeżeli placówka nie zapewniła nauczycielom służbowych skrzynek poczty elektronicznej, to nauczyciele najczęściej wykorzystują prywatną pocztę elektroniczną. Pamiętać należy więc, aby korzystać z niej w sposób rozważny i bezpieczny⁶.

⁵ [Link do serwisu.](#)

⁶ Tamże.

Kolejnym krokiem jest **poinformowanie rodziców o formie nauczania zdalnego**. Jeśli przedszkole będzie korzystać z platformy zdalnego nauczania rodzice muszą otrzymać taką wiadomość. Warto wówczas zwrócić uwagę na to:

- czy wszyscy rodzice/opiekunowie posiadają sprzęt komputerowy umożliwiający korzystanie z platformy,
- czy rodzice/opiekunowie potrafią obsługiwać narzędzia do komunikacji online,
- czy istnieje potrzeba przeprowadzenia szkolenia z zakresu obsługi platformy.

Nauczyciele mogą również przekazywać informacje za pośrednictwem strony internetowej przedszkola lub innej formy komunikacji. Nauczyciel może udostępnić rodzicom: propozycje wykonania zadań plastycznych, zabaw o charakterze badawczym; propozycję dostosowaną do potrzeby grupy jego dziecka, dostosowaną do programu wychowania przedszkolnego; linki do audiobooków, słuchowisk, audycji radiowych, informacje o dedykowanych programach telewizyjnych, a także zabaw, ćwiczeń, zadań online⁷.

Nauczyciele mają również obowiązek **zapewnienia rodzicom możliwości konsultacji**. Najlepszym rozwiązaniem w tym zakresie będzie podanie do wiadomości rodzicom formy, terminu i czasu konsultacji. Można więc ustalić:

- możliwości kontaktu, np. telefonicznie, przy wykorzystaniu platformy do komunikacji lub komunikatorów społecznościowych,
- konkretny dzień lub dni tygodnia w których nauczyciel będzie do dyspozycji rodziców,
- godzinę odpowiednią dla nauczyciela (aby nie kolidowała z innymi służbowymi obowiązkami, np. prowadzeniem zajęć online).

Konsultacje są bardzo ważnym elementem w zakresie współpracy z rodzicami. Podczas nauczania zdalnego wspierają ciągły proces uczenia się dziecka i stają się pośrednikami między nauczycielem a dzieckiem. Od nich głównie będzie zależeć, czy dziecko będzie zaangażowane w czynności zalecane przez wychowawcę. Szczególna sytuacja ma miejsce, gdy rodzic wychowuje dziecko posiadające orzeczenie lub opinię i potrzebuje specjalistycznej pomocy w zakresie ćwiczeń oraz porad. Konsultacje więc są niezbędne do wzajemnej współpracy, podtrzymywania wzajemnych relacji, wspierania się w okresie izolacji, rozwiązywania problemów dotyczących dziecka, ale również motywowania przedszkolaków do działań rozwojowych.

Znaczącym obszarem w zakresie realizacji procesu nauczania zdalnego jest **współpraca rodziców na płaszczyźnie wykonywania przez dzieci zaleceń nauczycieli**. W tym przypadku to właśnie rodzic najczęściej odpowiada za motywowanie dziecka do pracy, przygotowanie

⁷ Kształcenie na odległość – poradnik dla szkół: [link do serwisu](#).

odpowiednich pomocy (karty pracy), przesłanie ich do nauczyciela w celu weryfikacji błędów. Nauczyciele w odpowiedzi powinni wysłać do rodziców informację zwrotną, wymieniać sukcesy dzieci i zachęcać rodziców do udzielania pochwał. Trzeba także regularnie dziękować rodzicom za ich czas i cierpliwość oraz za pomoc dzieciom, której nauczyciele nie są w stanie udzielać. Należy unikać w stosunku do rodziców komunikatów typu: „Proszę przeczytać z dzieckiem materiał z podręcznika na stronach 27–28 i dopilnować, aby wszystkie zadania domowe były przesłane mailem najpóźniej jutro rano”. Wskazane jest napisać: „Zachęcam do przeczytania z dzieckiem materiału z podręcznika (strony 27–28). Ten rozdział pomoże mu zrozumieć materiał i przygotuje go do wykonania zadań domowych. Można go przesłać na mój adres mailowy. W razie pytań lub wątpliwości proszę o kontakt. Moje godziny konsultacji telefonicznych (lub innych) to....”.

Rodzice mogą się również włączyć w przekazywanie wiadomości dotyczących utrwalania treści dydaktycznych przez dziecko, wykonywania ćwiczeń i zadań oraz innych aktywności (np. manualnych, ruchowych, muzycznych). Działania te wiążą się z **monitorowaniem postępów pracy dzieci przez nauczyciela**. Jeśli nauczyciel prowadzi zajęcia przy wykorzystaniu platformy zdalnego nauczania ma możliwość obserwacji postępów wychowanków na bieżąco podczas spotkań online. Inaczej wygląda sytuacja, gdy przedszkole wykorzystuje inne formy udostępniania materiałów. Wówczas nauczyciel może monitorować pracę dziecka:

- tworząc interaktywne zadania z odpowiedzią zwrotną skierowaną do nauczyciela,
- prosić o przesyłanie zdjęć lub skanów wykonywanych ćwiczeń i zadań w książkach ćwiczeń, kartach zadań lub innych pomocach drukowanych,
- obserwując przesłane prace plastyczne, wykonywane utwory muzyczne lub recytatorskie (nagrane przez rodziców),
- słuchając wyrazów, zdań, tekstów odczytywanych przez dzieci, w szczególności 5–6-letnie.

5. Praktyczne wskazówki do pracy zdalnej

Organizacja zajęć zdalnych (synchroniczne i asynchroniczne). Udostępnienie z wyprzedzeniem planu pracy i potrzebnych pomocy. Ustalenie godzin zajęć online. Zajęcia z zakresu czytania i pisanie. Dokumentowanie pracy nauczycieli w czasie nauki zdalnej.

Organizacja pracy zdalnej w przedszkolu może opierać się na nauczaniu zdalnym synchronicznym, asynchronicznym lub mieszanym. Nie ma jednoznacznych wytycznych dotyczących formy prowadzenia zajęć, czy wyboru narzędzi do e-nauczania. Za organizację zadań wykonywanych przez kadrę pedagogiczną z wykorzystaniem metod i technik nauczania na odległość lub innego sposobu realizacji tych zadań odpowiada dyrektor

przedszkola⁸. Wybór formy nauczania zdalnego należy wybrać uwzględniając zasoby sprzętowe posiadane przez rodziny dzieci uczęszczających do przedszkola oraz nauczycieli. W tym celu dyrektor przedszkola oraz nauczyciele powinni dokonać diagnozy, obejmującej problematykę rodzaju posiadanego sprzętu (komputer, tablet, kamera, mikrofon) oraz godzin, w których dziecko miałoby ewentualną możliwość uczestnictwa w zajęciach online. W tym wypadku należy pamiętać, że starsze rodzeństwo dziecka lub rodzice, mogą korzystać z komputera w celach edukacyjnych lub zawodowych. Dlatego ważna jest orientacja dotycząca czasu spotkań w trybie online, czyli na „żywo”.

Nauczanie zdalne synchroniczne, asynchroniczne lub mieszane ma swoje wady i zalety. Ich charakterystykę przedstawia poniższa ilustracja:

NAUCZANIE SYNCHRONICZNE	NAUCZANIE ASYNCHRONICZNE	NAUCZANIE MIESZANE
Dziecko uczestniczy w zajęciach w ustalonym czasie	Dziecko korzysta z zasobów w dowolnym czasie	Polega na przeplataniu zajęć synchronicznych online z zadaniami do realizacji w innym terminie
Potrzebne narzędzie do komunikacji online	Dziecko wykonuje ćwiczenia i zadania samodzielnie lub pod opieką rodzica/opiekuna	
Niezbędny dostęp do internetu w celu organizacji bezpośrednich spotkań	Możliwość doboru dogodnych godzin i miejsca do pracy i nauki	
Aktywność dziecka jest na bieżąco monitorowana przez nauczyciela	Mniejsze wymagania techniczne i sprzętowe (np. niewymagany mikrofon do konsultacji online)	
Bezpośrednia interakcja pomiędzy nauczycielem a dzieckiem i rodzicem	Brak bezpośredniego kontaktu i interakcji między nauczycielem a dzieckiem i rodzicem/ /opiekunem	
	Potrzebny dostęp do internetu w celu uzyskania dostępu do zasobów	

Grafika 5. Charakterystyka nauczania synchronicznego, asynchronicznego i mieszane.

Źródło: opracowanie własne.

⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

Planując zdalny proces nauczania-uczenia się należy zwrócić uwagę na:

- **Nauczyciel powinien z wyprzedzeniem tworzyć plan pracy**, który będzie uwzględniać potrzebne pomoce dydaktyczne, materiały do zajęć plastycznych lub muzycznych itp. Wykaz potrzebnych materiałów, które będą wykorzystywane przez dzieci podczas zajęć synchronicznych, rodzic powinien otrzymać wcześniej, np. przed weekendem, aby mieć możliwość ich przygotowania. Pamiętajmy, że muszą to być pomoce ogólnodostępne, które zazwyczaj znajdują się w domu: kartki, gazety, artykuły spożywcze (groch, ryż), nitki, pudełka. Jest to szczególnie ważne w sytuacji lockdownu, kiedy dostępność specjalistycznych artykułów plastycznych i technicznych jest ograniczona lub wręcz niemożliwa do ich zakupu.
- **Ustalić stałe godziny spotkań online**. Najlepiej jeśli zajęcia będą się odbywać w godzinach przedpołudniowych, czyli zbliżonych do czasu pobytu dziecka w przedszkolu i jego największej aktywności. Oczywiście nie zawsze jest to możliwe ze względu na sytuację rodzinną dziecka (praca zawodowa rodziców, uczestnictwo w szkolnych zajęciach online rodzeństwa).
- Bardzo ważne jest **ustalenie zasad pracy online**. Warto przed rozpoczęciem zajęć na żywo spotkać się przed kamerami wspólnie z dziećmi oraz rodzicami i przedstawić zasady spotkań. Dorośli powinni wówczas pokazać swoim przykładem pozytywną postawę, zwrócić uwagę na to, czego nie wolno robić oraz jak obsługiwać platformę do e-nauczania.
- Prowadząc zajęcia online trzeba mieć na uwadze, że **wspólnie z dzieckiem może w nich uczestniczyć inny domownik** (rodzeństwo, babcia, rodzic). Nauczyciel więc musi być profesjonalnie przygotowany do każdego zajęcia, podczas których zaangażuje dziecko w różne aktywności. Praca przy wykorzystaniu komputera może również przypominać zajęcia w przedszkolu, co z pewnością ułatwi pracę nauczycielom i dzieciom.
- Warto **prowadzone zajęcia online nagrywać**, aby w razie potrzeby móc je udostępnić dzieciom, które z różnych względów nie mogły w nich uczestniczyć. Platformy zdalnego nauczania posiadają takie funkcjonalności. Filmy można przysyłać w formie plików, udostępniać na stronie internetowej lub udostępniać w tzw. formie czasowej, czyli na określony czas, np. na 3 dni od publikacji nagrania.
- Czas zajęć online nie powinien przekraczać 2 godzin (będzie zależny od wieku dzieci i czasu skupienia ich uwagi). Należy pamiętać, że dziecko w wieku przedszkolnym **potrzebuje różnych aktywności**, w tym jednej z najważniejszych, którą jest zabawa. **Zajęcia z wykorzystaniem platformy powinny mieć ustalony schemat** (podobnie jak w przedszkolu). Można opracować własny plan dostosowany do rozwoju dziecka z uwzględnieniem:

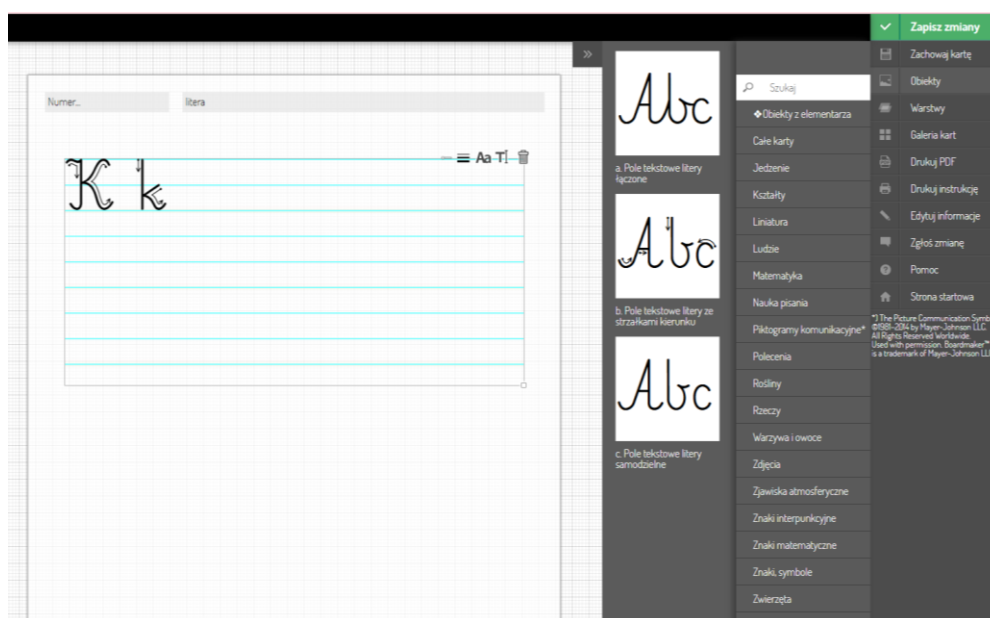
- powitania (wierszyk, zabawa przy piosence – na siedząco lub stojąco),
- wprowadzenia w temat, np. zagadka obrazkowa, słowna, muzyczna,
- tematu głównego zajęć (np. bajka, teatrzyk),
- zabawy ruchowej (może być ćwiczenie przed komputerem na stojąco lub wykonywanie ćwiczeń usprawniających motorykę, np. dłoni),
- kart pracy, ćwiczeń sprawdzających uwagę dziecka,
- propozycji wykonania zadań na kolejne spotkanie (rysunek, lepienie z plasteliny),
- zakończenia zajęć.

Powyższy plan stanowi jedynie propozycję prowadzenia zajęć. Takie zajęcia mogą skupić się tylko na wybranym obszarze edukacyjnym, np. muzyce.

- Treści przekazywane przez nauczyciela mogą być również udostępniane w formie asynchronicznej przy wykorzystaniu strony internetowej, grupy w portalu społecznościowym, przesyłane pocztą elektroniczną lub inną, dogodną dla rodziców i wychowawcy. Ważne jest, aby nauczyciel informował rodziców o dostępnych materiałach przeznaczonych do realizacji przez dziecko w domu.
- Przy organizacji wybranej formy zajęć należy pamiętać o równomiernym obciążeniu dziecka zajęciami w danym dniu, zróżnicowaniu zajęć i umiejętnym wplataniu elementów ruchu oraz możliwościach psychofizycznych przedszkolaka. Bardzo ważne jest uwzględnienie zaleceń dotyczących czasu korzystania z urządzeń komputerowych, cyfrowej higieny nauki i pracy oraz bezpieczeństwa w sieci.
- Warto też pamiętać o zachowaniu rytmu dnia, który daje poczucie bezpieczeństwa oraz organizacji odpowiednio dobranych zajęć, które wpływają na przestrzeń do wyrażania emocji.

Bardzo istotną kwestią zdalnego nauczania jest przygotowanie do nauki czytania i pisania dzieci 6-letnich. W przypadku zajęć synchronicznych łatwiej nauczycielowi wprowadzać tego typu treści i niwelować błędy dzieci, natomiast w sytuacji nauczania asynchronicznego mogą wystąpić problemy. Nie wszyscy rodzice mają wiedzę metodyczną i pedagogiczną z zakresu nauczania pisanie i czytania. Często dochodzi do przekazywania błędnych wzorców do naśladowania, np. w zakresie pisania liter lub ich łączenia. Głoski wypowiedziane przez rodziców brzmią niepoprawnie metodycznie, np. „em”, zamiast „m”. Rolą nauczyciela jest więc podpowiedzieć rodzicom, jak ćwiczyć określone umiejętności u dzieci. Przydatne w tym względzie są dobre wzory metodyczne. Szczegółowo opisane schematy zajęć – ćwiczeń w mówieniu, analizie i syntezie sylabowo-głoskowej wyrazu podstawowego, układaniu modelu wyrazu z wyróżnieniem samogłosek i spółgłosek (już poznanych) oraz wprowadzaniu nowej litery. Dzieci w domu mogą również korzystać z domowych pomocy

dydaktycznych, takich jak nauka pisania liter na mące, piasku⁹. Pomocne są również materiały zawarte w e-podręcznikach, które umożliwiają interaktywne poznanie i sprawdzenie wiadomości: [link do serwisu e-podreczniki](#) oraz integralnie połączonych Zasobach dodatkowych: [link do serwisu](#). Wiele ciekawych pomocy można również znaleźć w zasobach cyfrowych z przeznaczeniem na tablety i smartfony, np. aplikacja *Mądre Literki*. Warto również pamiętać o kartach pracy, które nauczyciel może przygotować sam, korzystając z Generатора Kart Pracy:

Grafika 6. Funkcje tworzenia kart dydaktycznych w Generatorze Kart Pracy. Źródło: opracowanie własne.

Nauczyciele wychowania przedszkolnego są **zobowiązani do dokumentowania realizacji zadań pracy zawodowej**. Za prowadzenie tego typu dokumentacji odpowiada dyrektor przedszkola, który sam lub w porozumieniu z radą pedagogiczną ustala formę, zadania i czas do realizacji itp. Nie ma gotowego schematu, wzoru lub propozycji realizacji zadań, które powinny być udokumentowane przez dyrektora przedszkola i nauczycieli. Ważne jest, aby wszyscy nauczyciele stosowali się do jednego wypracowanego schematu, który może uwzględniać następujące elementy:

Data	Opis działań
	— Praca dydaktyczna — Materiały udostępnione dzieciom/rodzicom

⁹ Alicja Mironiuk, *E-przedszkole: w poszukiwaniu zdalnych rozwiązań*, (2020), „Przedszkole” nr 4, 55.

	– Kontakt z rodzicami – Doskonalenie zawodowe – Inne działania
--	--

Grafika 7. Dokumentowanie realizacji zadań w przedszkolu przez nauczycieli. Źródło: opracowanie własne.

Taką dokumentację nauczyciele powinni przysyłać do dyrektora przedszkola w ustalonych odstępach czasowych, np. tygodniowych. W okresie wprowadzenia nauczania zdalnego dyrektor wraz z nauczycielami ma możliwość modyfikacji odpowiednio zestawu programów wychowania przedszkolnego. Jest to bardzo ważne w przypadku planowania, realizacji oraz dokumentowania pracy nauczyciela.

6. Praca z dzieckiem ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi

W czasie ograniczenia funkcjonowania przedszkoli zajęcia adresowane do dzieci ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, w tym tych objętych kształceniem specjalnym i pomocą psychologiczno-pedagogiczną, organizuje się również za pomocą metod i technik kształcenia na odległość. Ministerstwo Edukacji i Nauki w ramach wsparcia nauczycieli udostępniło publikację *Kształcenie na odległość – poradnik dla szkół* [link do serwisu z publikacją](#), której celem jest przekazanie treści przydatnych w pracy z dziećmi ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi.

Do zadań nauczycieli pracujących i wspomagających dzieci ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi należy między innymi analiza programów nauczania i dostosowanie ich do pracy zdalnej. Modyfikacja programów powinna być dostosowana do możliwości psychofizycznych uczniów. Należy pamiętać, że dla dzieci ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi problem stanowić mogą:

- oswojenie się z nową sytuacją,
- lęk przed nową formą pracy,
- strach przed nieznanymi narzędziami, programami i aplikacjami,
- izolacja od rówieśników,
- brak możliwości okazywania uczuć i odczytywania emocji (zespół Aspergera, autyzm),
- czas na wykonanie poleceń,
- równomierne obciążenie obowiązkami,
- dostosowanie czasu wykorzystywania narzędzi (komputera),

- dobór narzędzi TIK do możliwości psychofizycznych dzieci¹⁰.

Nauczanie zdalne dla dzieci ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi oraz nauczycieli jest bardzo trudnym wyzwaniem. Warto więc pamiętać o pewnych elementach, które usprawnią pracę nauczycieli, rodziców oraz dzieci.

- Ustalić sposób działania (czas i sposób kontaktu z rodzicami i dziećmi, dobrać odpowiednie narzędzia, sposób przekazywania informacji zwrotnych), a przede wszystkim:
 - określić zakres współpracy (czy można liczyć na wsparcie ze strony rodziców, podzielenie się efektami pracy?),
 - określenie czasu, który mogą poświęcić rodzice (czy systematycznie, w jakich porach dnia, jak długo?),
 - ustalić sposób kontaktu, drogę uzyskania informacji zwrotnej,
 - zorientować się w zakresie posiadanych przez rodziców umiejętności w zakresie posługiwania się narzędziami TIK, np.: korzystanie z aplikacji (dyktafon, edytor zdjęć, obsługiwane poczty e-mail, wykonywanie tzw. zrzutu ekranu)¹¹.
- Odpowiednie podejście do dziecka – zarówno dla dorosłych, jak i dzieci e-nauczanie jest zjawiskiem nowym i muszą się do tego przystosować oraz przyzwyczaić. Należy więc pamiętać o rozmowie na temat nowej rzeczywistości, wyrażaniu emocji i uczuć. Wiele wartościowych materiałów i pomocy na ten temat dostępnych jest na stronie Publicznej Biblioteki Pedagogicznej RODN „WOM” w Częstochowie w zakładce Biblioterapia na pandemię: [link do serwisu](#).
- W zdalnym nauczaniu z dzieckiem ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi:
 - zastanów się, jaki będzie cel wykonywania określonych ćwiczeń przez dziecko, i która z kształtowanych umiejętności jest w tym czasie dla niego najważniejsza,
 - zaplanuj naukę w różnych terminach, godzinach: plan dnia, tygodnia (wyodrębnij sprawy ważne, mniej ważne, do wykonania później),
 - wykorzystaj w nauczaniu tematy dotyczące codzienności, domowych obowiązków¹².

¹⁰ [Link do strony z artykułem.](#)

¹¹ [Link do strony z artykułem.](#)

¹² Tamże.

- Przygotuj odpowiednie materiały do pracy – wiele ciekawych opracowań można znaleźć w zasobach internetu.

Należą do nich między innymi tzw. *Lektury dostępne* [link do strony z lekturami](#), czyli multimedialne książki pomocnicze do edukacji językowej i polonistycznej wraz z odpowiadającymi im materiałami ćwiczeniowymi, które służą utrwalaniu wiedzy i umiejętności. W zakresie edukacji przedszkolnej udostępniono baśnie wraz z pakietem materiałów składający się z nagrań video z tłumaczeniem tekstu na polski języki migowy, tekstu łatwego do czytania (ETR), opracowania graficznego w formie komiksu, kart pracy, kart pracy z symbolami PCS (czyli znakami graficznymi obrazującymi pojęcia) oraz tablic komunikacyjnych z symbolami PCS.

Na stronie e-podręczniki udostępnione zostały portale, prezentujące wartościowe materiały do pracy z dziećmi ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi: [link do strony z portalami](#).

Bezpłatne materiały do pobrania dla nauczycieli pracujących z dziećmi w wieku przedszkolnym udostępniło także Wydawnictwo Nowa Era: [link do strony a bezpłatnymi materiałami](#).

Wartościowymi pomocami dydaktycznymi w pracy z uczniem ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi są aplikacje wykorzystywane na urządzenia mobilne. Odpowiednie narzędzia pomagają w rozwijaniu umiejętności społecznych, motorycznych, poprawiają komunikację, ułatwiają codzienne funkcjonowanie dziecka, organizując mu plan zajęć czy aktywność w ciągu dnia, doskonalą również umiejętności szkolne¹³. *Przyjazne Aplikacje* to zbiór aplikacji do odtwarzania na urządzeniach mobilnych (np. tablety z systemem Android). Pakiet aplikacji został opracowany przez studentów i pracowników naukowych Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki PG pod kierunkiem specjalistów z Instytutu Wspomagania Rozwoju Dziecka w Gdańsku. *Rodzina Przyjaznych Aplikacji* obejmuje:

- *Przyjazny Plan* oraz *Przyjazny Plan Menedżer* – to program do tworzenia i wykorzystania metody planów aktywności oraz metody skryptów w pracy z osobami z autyzmem.
- *Przyjazne Linie* – gra dydaktyczna wspomagająca rozwój motoryki małej.
- *Przyjazne Słowa* oraz *Przyjazne Słowa Menedżer* – wspomagają rozwój rozumienia mowy.
- *Przyjazne Emocje* oraz *Przyjazne Emocje Menedżer* – gra umożliwiająca rozwój inteligencji emocjonalnej dziecka.
- *Przyjazne Dane (MROZA)* – aplikacja polecana terapeutom, scala prace związane z gromadzeniem, zarządzaniem oraz wizualizacją wyników terapii.

¹³ Zyta Czechowska, Jolanta Majkowska (2020), *Mobilny niezbędnik nauczyciela*, Meritum nr 4, 45.

Aplikacje są bezpłatne, a szczegóły na temat ich przydatności dostępne są na stronie: [link do strony](#).

7. Co? Gdzie? Jak? Czyli pytania i odpowiedzi ważne dla nauczyciela wychowania przedszkolnego

Czy przedszkola powinny korzystać z jednej rekomendowanej platformy do zdalnego nauczania?

Ministerstwo Edukacji i Nauki nie narzuca konkretnej platformy zdalnego nauczania do wykorzystania w procesie nauczania-uczenia się dzieci w wieku przedszkolnym. Dyrektor placówki odpowiada za organizację realizacji zadań przedszkola z wykorzystaniem metod, form i technik nauczania zdalnego.

Czy zdalne nauczanie w przedszkolu musi być oparte na funkcjonowaniu platformy do e-nauczania?

Nie ma obowiązku wykorzystywania platformy zdalnego nauczania przez nauczycieli wychowania przedszkolnego. Ministerstwo Edukacji i Nauki wskazuje, aby zajęcia prowadzone były z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej zapewniającej wymianę informacji między nauczycielem, uczniem lub rodzicem. Z uwagi więc na sytuację izolacji dzieci i brak kontaktów z grupą przedszkolną wskazane jest, aby nauczyciel nawiązywał kontakty z dziećmi i ich rodzicami przy jej wykorzystaniu lub przy pomocy innego narzędzia online.

Czy do prowadzenia grupy z rodzicami na portalu społecznościowym potrzebna jest ich zgoda?

Przepisy nie zabraniają korzystania z portali społecznościowych, np. Messengera, przez pracowników oświaty. Nauczyciel może więc zaproponować rodzicom utworzenie formalnej grupy online przy wcześniejszym uzyskaniu ich zgody. Nauczyciel w tym wypadku nie narusza RODO, bo nie przekazuje danych rodziców, do czego nie ma prawa. Należy pamiętać, że zawsze istnieje ryzyko ujawnienia danych (np. dzieci) za pośrednictwem tego komunikatora. Warto więc uzyskać opinię Inspektora Ochrony Danych osobowych działającego w przedszkolu oraz zgodę dyrektora placówki¹⁴.

Jeżeli w przedszkolu ustalono organizację pracy zdalnej przy wykorzystaniu platformy online, czy dziecko obowiązkowo musi każdorazowo uczestniczyć w zajęciach?

Nie ma obowiązku uczestnictwa dzieci w wieku przedszkolnym w zajęciach online prowadzonych przez nauczycieli. Sytuacja związana z wprowadzeniem nauczania zdalnego sprawia, że podstawa programowa wychowania przedszkolnego powinna być realizowana przy współpracy nauczyciela i rodziców w warunkach edukacji w domu rodzinnym. Wiele

¹⁴ Dariusz Skrzyński, *W świetle prawa: korzystanie z Messengera*, (2020), „Blżej Przedszkola” nr 6, 5.

czynników może wpływać na uczestnictwo dziecka w zajęciach lub jego nieobecność: warunki sprzętowe, sytuacja zdrowotna w domu, osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem, motywacja dziecka. Nauczyciel może przekazywać w innej formie materiały, które rodzic wykorzysta w dogodnym dla siebie i dziecka czasie.

Czy nauczyciel musi dokonywać sprawozdań konsultacji z rodzicami?

Dyrektor przedszkola ustala sposób dokumentowania realizacji zadań, w tym sposób dokumentowania kontaktów z rodzicami.

Czy można w zakresie nauczania zdalnego zachęcać dzieci do aktywności fizycznej?

Aktywność fizyczna dziecka w wieku przedszkolnym jest bardzo ważnym elementem jego prawidłowego rozwoju. Nauczyciel realizując podstawę programową powinien również realizować zadania z tego zakresu. Oczywiście należy pamiętać, że w warunkach domowych aktywność fizyczna może być ograniczona ze względu na przestrzeń. Należy więc dokonywać wyboru ćwiczeń, które są możliwe do wykonania na niewielkiej powierzchni i w bezpieczny sposób.

Sytuacja epidemiologiczna jest nowym zjawiskiem. Wśród dzieci zauważalne stają się zjawiska związane z emocjami, lękiem i obawą. Jak można zaradzić takim stanom pracując zdalnie?

Zrównoważony stan emocjonalny dziecka wpływa pozytywnie na jego całkowity rozwój. Ważne jest więc, aby emocje nie zachwiały rozwoju dziecka i nie wpłynęły na jego stan psychiczny. W zasobach sieci można odnaleźć wiele cennych materiałów opracowanych przez specjalistów w zakresie niwelowania lęków związanych z pandemią, koronawirusem i izolacją. Są to zasoby przygotowane dla dzieci: filmy, bajki, audiobooki, bajki terapeutyczne, piosenki, a nawet gry planszowe. Takie materiały można wykorzystać na zajęciach lub udostępnić rodzicom. Bardzo ważne są także rozmowy, które pozwalają dzieciom poznać i zrozumieć świat oraz zaistniałą sytuację.

Czy istnieją zapisy dotyczące rodzaju wykorzystania aplikacji i programów komputerowych przez nauczyciela w zakresie nauczania zdalnego w przedszkolu?

Nie ma zapisów, które wskazują na rodzaj, formę lub konkretne narzędzia, jakie mogą być wykorzystywane przez nauczycieli w pracy zdalnej z dzieckiem. Dyrektor wspólnie z nauczycielami może ustalić rodzaje technologii informacyjno-komunikacyjnych, źródła i materiały niezbędne do realizacji zajęć. Ważne jest dla nauczyciela i dziecka, aby aplikacje były dostosowane do poziomu rozwoju dziecka i zawierały komunikaty w języku polskim. Przy wyborze aplikacji lub innych narzędzi wykorzystywanych do zdalnej edukacji pamiętajmy o ochronie danych osobowych¹⁵.

¹⁵ [Link do poradnika.](#)

Czy można w pracy zdalnej zastosować równolegle elementy nauczania synchronicznego i asynchronicznego?

Nauczyciele w porozumieniu z dyrektorem określają organizację nauczania zdalnego. Mogą w tym zakresie wykorzystywać platformę edukacyjną lub inne formy komunikacji online, np. stronę internetową. Mogą także poinformować rodziców, w które dni będą prowadzić zajęcia online na platformie edukacyjnej (nauczanie synchroniczne), natomiast w kolejne dni materiały zostaną przesłane pocztą elektroniczną (nauczanie asynchroniczne).

Jeśli nauczyciel zaplanował zajęcia zdalne na platformie w czasie do 45 minut, może je skrócić jeśli zasłaby taka potrzeba?

Zajęcia online muszą być dostosowane do poziomu rozwoju dziecka, być zróżnicowane, równomiernie obciążające dzieci w poszczególnych dniach tygodnia, zapewniające bezpieczeństwo odpowiednio do specyfiki zajęć. W okresie przedszkolnym dzieci potrzebują zróżnicowanych aktywności, szybko również ulegają dekoncentracji. Nauczanie zdalne nigdy nie zastąpi tradycyjnego spotkania nauczyciela z wychowankiem, podczas którego wychowawca ma możliwość obserwacji dziecka i dostosowywania na bieżąco metod i form pracy. Jeśli nauczyciel podczas zajęć online dostrzeże zniechęcenie dzieci, pomimo wprowadzenia nowych aktywności, może – a nawet powinien zajęcia skrócić, a zaplanowany materiał udostępnić rodzicom do realizacji lub przedstawić go na kolejnym spotkaniu. Wydłużanie zajęć przy jednoczesnym obserwowaniu spadku koncentracji i zainteresowania dzieci może prowadzić do obniżenia motywacji i niechęci do uczestniczenia w kolejnych zajęciach.

8. Bibliografia i netografia:

- Czechowska Z., Majkowska J., (2020), *Mobilny niezbędnik nauczyciela*, Meritum nr 4, 45-52.
- *Dane osobowe bezpieczne podczas zdalnego nauczania*: [link do strony](#).
- *Kształcenie na odległość – poradnik dla szkół*: [link do strony](#).
- Matejczuk J., *Środowisko rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym: potrzeby dziecka a jakość rodzinnej i pozarodzinnej oferty edukacyjnej*, [w:] Brzezińska Anna I., Matejczuk J., Jankowski P., Rękosiewicz M. (red. nauk.), (2014), *6-latki w szkole rozwój i wspomaganie*: [link do strony](#).
- Mironiuk A. , *E-przedszkole: w poszukiwaniu zdalnych rozwiązań*, (2020), „Przedszkole” nr 4, 52-55.
- Organizacja zdalnego nauczania dla uczniów ze spe oraz dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego: [link do strony](#).
- Pyżalski J., Klichowski M., *Technologie informacyjno-komunikacyjne a dzieci w wieku przedszkolnym – model szans i zagrożeń*: [link do strony](#).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19
- Skrzyński D., *W świetle prawa: korzystanie z Messengera*, (2020), „Blżej Przedszkola” nr 6, 5.
- Terapia na odległość: [link do strony](#).